TOESPRAAK op de PREEKSTOEL in HERENTALS op 14 juli 2026

Uitgenodigd om te getuigen van mijn geloven, overloop ik mijn leven en probeer in de verschillenede fasen te verwoorden wat geloven voor mij heeft betekend.

1.Een onbezorgde jeugd (1938-1956)

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog ben ik zes jaar misdienaar geweest. Omdat er naast de pastoor nog twee kapelaans waren, werden er elke dag drie missen gecelebreerd in onze parochiekerk. Ik mocht vaak invallen voor mede-misdienaars die niet kwamen opdagen. En ik deed dat graag: daar vooraan in de kerk, achter de communiebank (waar alleen de priester en zijn misdienaars mochten komen) en dan dichtbij het Allerheiligste met al die Latijnse woorden in een samenspraak tussen priester en misdienaar.
Het was een gewijde sfeer, het had iets wonderbaars. Het maakte mij telkens heel diep gelukkig. Ik durfde het bijna niet te zeggen, maar voor mij was God daar aanwezig en ik had het gevoel dat Hij mij graag zag. Hij had een boontje voor mij.

Als kind kreeg ik astma. Mijn ouders waren zeer bezorgd voor mij. Onze oude huisarts had gezegd: ‘Moeder, wij kunnen er niets aan doen? Maar wellicht verdwijnt het met zijn pubertijdsjaren. En die arts heeft gelijk gekregen. Maar hij had ook tegen mijn moeder gezegd: Als hij na een aanval er weer door komt, dan moet je hem iets extra’s geven zodat hij weer kan aansterken. En dus kreeg ik geregeld ‘s avonds voor het slapen gaan, een bord pap tot grote jaloezie van mijn broer en vier zussen.

Als ik de geschiedenis van mijn roeping overweeg, stel ik vast dat er aanvankelijk van een echte keuze geen sprake is geweest. Ik ben in het franciscaanse vaarwater terechtgekomen doordat ik een medemisdienaar volgde die zei: ‘Ik ga kapucijn worden’. Geen bliksemflits zoals voor de stadspoort van Damascus, geen jarenlange zoektocht naar wat God van mij wil, maar simpelweg een klasgenootje die ik heb gevolgd. Achteraf zeg ik nu: ‘Hij koos mij’ en ik ben blij dat mijn leven verder vorm heeft gekregen in de franciscaanse spiritualiteit. Ik ben mijn medemisdienaar gevolgd en heb mijn middelbare studies gedaan op het Klein Seminarie van de Nederlandse kapucijnen.

Zonder mijn toedoen mocht ik het goddelijke ervaren tijdens het dienen van de mis in die jaren vlak na de Tweede Wereldoorlog. God werd een diep geheim in mijn leven. Spontaan groeide er in mij een grote openheid en ontvankelijkheid voor het goddelijke dat een geheim was waarin ik werd opgenomen. God mocht ik ervaren als het goede, het hoogste goed, de Allerhoogste, zoals Franciscus God graag aanspreekt.

2. Kapucijn in Nederland (1956-1976)

In september 1956 begon ik mijn noviciaat, gevolgd door de jaren van filosofie en theologie met de afsluit van de priesterwijding in 1963. Het waren de jaren van de toen zeer klassieke vorming en opleiding voor priester.
Maar daarna komt er een tijd van verregaande veranderingen. Geboeid door de vernieuwings-beweging van Vat II en geïnspireerd door de herbronning van de eigen orde sluit ik op 4 jan 1968 mij aan bij de arbeidersfraterniteit in Amsterdam.

Het veilige kloostermilieu in een grote groep van medebroeders verruil ik voor het leven in een kleinere fraterniteit van drie medebroeders in een grotendeels ontkerstende grootstad. Ik werk als bediende in een groot technisch magazijn en probeer goede contacten te leggen met mijn mede-arbeiders. Het contact is goed, maar een gesprek over geloof wordt radicaal geweigerd, afgewezen zelfs: 'Geloven is van de oude tijd en de kerk heeft afgedaan'.

Ik herinner mij het bezoek van enkele jezuïeten uit Antwerpen. Zij brengen de eerste teksten mee van hun overleden medebroeder Egied van Broeckhoven, die priester-arbeider was in Anderlecht en in december 1967 overleed bij een ongeval op de fabriek waar hij werkte. Deze teksten werden later gepubliceerd in 'Dagboek van de Vriendschap' (1971) en 'Vriendschap in God' (1974). Het lezen van deze teksten wekte in mij een honger naar mystieke teksten, vooral naar die van Ruusbroec.

Met deze acht jaar in Amsterdam komt er een eerste diepgaande verandering in mijn leven: van leven in een gesloten kloostermilieu naar een delen van het leven van de werkende mens, die leeft van handenarbeid en woont in een schamele volksbuurt, terwijl mijn spirituele honger gevoed wordt met diepgaande teksten. Maar dit stedelijk fraterniteitsleven te midden van de arbeidende mens wordt niet mijn definitieve weg. Na 8 jaar stap ik in januari 1976 over naar Vlaanderen.

3. Overstap naar Vlaanderen (1976)

Op 4 januari 1976 sluit ik mij aan bij de fraterniteit van Houthem (in West-Vlaanderen bij Ieper). Er volgen stormachtige jaren. Ik word ondergedompeld in een bruisend gemeenschapsleven van een bredere kring van gehuwden en ongehuwden te samen met drie kapucijnen. Er wordt heftig geleefd met alle spanning, emotionaliteit en discussies die dit met zich mee brengt. Daar tussendoor ontstaan er intense persoonlijke ontmoetingen. En het totale Vlaamse leefklimaat gaat mij steeds beter liggen: niet zo polariserend als in Nederland, wat nuchterder en niet al te experimenteel op geloofsvlak, een Bourgondische leefstijl met een hartelijke en warme omgang met elkaar.

Elke woensdagavond vierde men op een heel menselijk nabije wijze de eucharistie met een alsmaar groter wordende kring van belangstellenden. Daardoor kreeg Houthem in de verre omtrek een bekende naam. Voor veel jongeren en voor wie verlangden naar een vernieuwing van christelijk leven was Houthem een welkome plek van eigentijdse geloofsbeleving.

Voor de tweede maal besef ik dat hoge idealen te hoog kunnen zijn. Amsterdam leerde mij dat ik niet voor priesterarbeider in de wieg ben gelegd en die drie en half jaar in Houthem, dat het leven tijd vraagt om te groeien en dat men niet voortijdig iets kan doen ontstaan. Hoe graag ook gewild, voor mij was de doorgroei naar wat verdere diepgang nog geen haalbare kaart.

Vaak kwam in mij de bekoring op om terug te willen naar Nederland. Maar iets in mij zei : bijt door, blijf trouw, ga verder. Je moet de woestijn door. Pas later zul je het positieve van zo'n periode inzien, want er vindt ongemerkt een verdere rijping plaats. Het is een doorgangsfase waarin innerlijke sterkte groeit zonder dat je het beseft. Taaiheid, dorre dagen, intense vlakte met droog zand en stekelige cactusplanten tekenen het landschap dat je doortrekt.

4. Dertig jaren verblijf in Ieper (1979-2009)

In de zomer van 1979 verhuist het hele gebeuren van Houthem naar het kapucijnen-klooster van Ieper. Ik zal er dertig jaar blijven. Het wordt voor mij een zeer intense periode. Het klooster dat tevens pastorie was, werd een centrum van allerlei activiteiten, niet alleen op het vlak van de parochie maar ook op het bredere vlak van een franciscaanse levensstijl. Wij brachten letterlijk de woorden van Franciscus in praktijk: 'Onthaal gastvrij al wie naar jullie toekomen'. Ieper werd een plek van gastvrijheid, broederlijk samenleven en opvang van allerlei mensen in welke noodsituatie ook.

Familieleden van ons kwamen er op vakantie. Studenten zochten er de rust van de stilte op om zich voor te bereiden op hun examens. Voor Agnes Coopman werd ons huis in 1982 het vluchthuis voor haar al te agressieve man. Ze bleef bijna 40 jaar bij ons tot aan haar sterven in 2011. Wij noemden haar 'moeder Jesje' , omdat zij voor ons en voor iedere gast het levend teken was van onze broederschap, samen met Magda en Georges op wie wij steeds een beroep konden doen bij familiefeesten, parochiale evenementen en andere bijeenkomsten. Franciscushuyze: zo noemden wij ons klooster; het werd ook een geliefde plek, waar vele groepen graag samenkwamen voor bespreking en gezellig samenzijn.

Boni, mijn medebroeder, was de pastoor en ik werd van 1981 tot 2003 pastor in het psychiatrisch ziekenhuis van Ieper. Een volkomen nieuw werkterrein. Uitdagend. Ik onthoud uit de vele gesprekken met de mensen die ik daar mocht ontmoeten, dat ik me vaak machteloos heb gevoeld. Hun nood wilden ze delen met mij. Maar ik had enkel het antwoord van een luisteren en een kortstondige nabijheid in hun eigen machteloosheid. Vaak maakten de patiënten mij bewust hoe verschillend mijn levensweg is geweest. Dan borrelde een gebed voor hun donkere levenssituatie in mij op met tevens een woord van dank voor wie ik voor hen mocht zijn.

Sinds 1990 ben ik me ook intens gaan toeleggen op de geschriften van Ruusbroec. Wat ik jaren heb laten sluimeren, wordt wakker. Die oude liefde voor mystieken, maar vooral voor Ruusbroec laait weer in mij op en zal nu definitief vlam vatten. Blijkbaar is dit mijn gunstige tijd. Ik ben er blijkbaar nu pas klaar voor. Daardoor vind ik mijn bedding terug naar een dieper Godsverlangen. Uiterlijk word ik volledig door het pastorale werk in het ziekenhuis en het boeiend leven in Franciscushuyze in beslag genomen, maar van binnen brandt er een klein vlammetje dat voorlopig niet meer dooft. Jaarlijks gaf ik er conferenties over in dagen van bezinning en in weekends: vanuit die conferenties ontstonden de vijf boeken die ik over Ruusbroec heb geschreven.

5. Gardiaan in Brugge (2009-2020)

Ieper was een nieuwe thuis voor mij geworden, tot er een telefoontje kwam van de algemene overste, mijn medebroeder Adri, met de vraag of ik overste wilde worden in Brugge met de bedoeling om in deze oudere gemeenschap toch enig elan te brengen. Ik aarzelde: moet ik terug naar het kloosterleven van vroeger?

Toch heb ik die taak van gardiaan (kloosteroverste) aanvaard. Ik zag er tegen op en wist niet hoe ik dat moest doen. Maar ik besefte dat ik zeer veel van de broederschap had ontvangen: de vorming in de studiejaren, de uitbloei als jonge kapucijn in allerhande taken, het constante

gevoel dat ik aanvaard was. Daarom heb ik die nieuwe taak als een wederdienst aan de broederschap aanvaard.

Ik heb dan ook in de maandelijkse huiskapittels (samenkomst van de broeders) teksten uit ‘De nacht van de Poverello’ genomen ter bezinning. Maar het vuur was al bijna uitgedoofd. Ik besloot de broeders niet verder te belasten met verdiepende teksten, maar zelf een hartelijke medebroeder te zijn. Ik bleef daar tot de sluiting van het klooster in 2020.

De overstap naar Brugge werd voor mij de aanleiding voor een vernieuwde aandacht voor Franciscus. Op tien bezinningsavonden in de prachtige refter van ons klooster mocht ik aan een groep van vijfentwintig geïnteresseerden zijn spiritualiteit belichten, zoals ik die beleefd had in Houthem en Ieper. Dat had tot gevolg dat ik een nieuw boek schreef, getiteld: ‘Franciscus van Assisi, dieper verstaan’.

6. Herentals vanaf 2020

Het klooster in Ieper werd gesloten en Boni verhuisde naar Brugge en toen ook het klooster in Brugge werd gesloten, zijn wij beiden op 1 november 2020, volop in corona-tijd vertrokken naar ons seniorenklooster, hier in Herentals. Hier leven wij als broeders van elkaar met een eigen dagorde zoals in een klooster gebruikelijk is. Wij zijn allen boven de 80 jaar. En zoals in de opleidings- en vormingsjaren leven wij hier weer als broeders samen. Met een grote groep van zorgkundigen rondom ons zijn we beland in de laatste fase van ons leven. Geregeld klopt ‘zuster dood’ bij ons aan om zonder veel omhaal haar werk te doen: een van onze dierbare medebroeders als goede gids te begeleiden naar het ‘land van de levenden’.

Mijn aandacht gaat vooral uit naar de binnenkant van mijn leven. Ik ben toe aan de voltooiing van mijn reisweg. Oud zijn vraagt om een afronding, die bestaat in de overgave van mijn hele levensweg in de handen van God. Hopelijk wordt mij daardoor een innerlijke vreugde geschonken en een vredevolle dankbaarheid om al het goede dat ik mocht ontvangen in mijn rijk gevuld leven.

Ik geloof stellig dat God meer van mij houdt dan dat ik Hem ooit met wederliefde kan antwoorden. Dit besef doet mij naar Hem verlangen, meer dan ik dat vroeger ooit heb gedaan. Dit verlangen wordt nu een verwachting. Ik maak me klaar voor de grote Ontmoeting met Hem. Mijn stervensuur zal ook het moment zijn dat wij elkaar mogen zien van aanschijn tot aanschijn, hoezeer dit aardse taal is voor een totaal nu nog onvoorstelbaar gebeuren van immense goddelijke liefde. Groeien in overgave en mij toevertrouwen aan Hem die mij graag ziet: dat is de concrete inhoud van mijn stille momenten van overweging en gebed.

7. Slotoverwegingen

Wij zijn mensen van de eenentwintigste eeuw in Noord-West-Europa. Alom heerst de kilte van de secularisatie: een algemene mist van Gods afwezigheid. In dat klimaat leven wij. God wordt uitgegomd op het leefblad van onze tijdgenoten. Maar dan wordt het de opdracht van de gelovigen om op hun leefblad God niet uit te wissen. Maar hoe doe je dat? Door Hem te leven in de grauwte van dit kleurloos bestaan.

Ook de grootse idealen zijn verleden tijd geworden. Vaticanum II was een mooie droom, de kerkopbouw leek een haalbaar toekomstproject, een nieuwe lente zou weldra ten volle doorbreken. Maar geloven wordt een karwei, een taaie opdracht, een bewuste en persoonlijke keuze. Intussen groeit er een nieuw geloofsbesef dat zich als een hardnekkig lenteplantje boven de grond werkt en wil verzorgd worden: leven in en vanuit een authentieke geloofsbeleving.

Daarom lees ik graag mystieke teksten. Want hun schrijvers verwoorden daarin hun diepe geloofservaringen. Ze laten me vaak aanvoelen hoe God omgaat met een mens die zich aan Hem durft geven. Ik word er stil van, vind geen woorden meer en blijf in verwondering voor de Ongeziene hoe Hij zo verliefd kan zijn op zijn mensenkind.
Maar zij nodigen mij ook uit om te luisteren naar mensen, om tot hen een woord van troost en bemoediging te spreken en altijd weer opnieuw de tekens van de liturgie te stellen: de heilige geheimen vieren waarin God als lotgenoot ons leven deelt, als bondgenoot op onze lijdensweg ten einde toe met ons meegaat en als tochtgenoot het levengevend brood voor ons breekt.
In die tweeslag, blikrichting naar binnen en staan in het concrete leven van elke dag, beweegt zich nu mijn leven.

Met dit nieuwe geloofsbesef sta ik in de kern van ons christelijk geloven. Er is immers een ontmoeting in liefde met God mogelijk. Mystici getuigen daarvan. Wijzelf zijn de woonplaats van God die op een geheimvolle wijze ons bewoont. Er is innerlijk licht in ons. Alleen wij ervaren en beseffen dat niet altijd. Deze geloofswerkelijkheid wil ik beleven in leegte, in een geseculariseerd klimaat. Verre van romantisch is dit, het is gewoon er zijn voor elkaar in liefde en goedheid, het is een kwestie van uithouden, varen in dikke mist op het kompas van je geloof.

Merkwaardig wat je dan ontdekt. Je gebedsmomenten zijn vaak taai en meestal weinig opwindend: er gebeurt niets, er is windstilte. Maar je doet het. Om Hem, want Hij is de eerste, niet ik. Hij is het centrum, niet ik. En er valt een rust over dit woordeloos gebeuren. Er zomaar zijn bij Hem, zonder diepe gedachten. Vaak nog verstrooid maar dan probeer je telkens weer terug te keren naar Hem. Want je wilt Hem alle lof en eer brengen. Met een enkel woord onderhoud je die gebedsaandacht. Meer doe je niet.

Mijn ervaring is, dat vanuit deze gebedsmomenten mijn ontmoetingen met mensen diepgang krijgen. Ik kan nu rustig luisterend aanwezig zijn. Er is een invoelen achter de woorden waar het eigenlijk om gaat. Zo help ik de last mee dragen die het leven op iemands schouders legt. En de zorg om mijn eigen toekomst die je luisterhouding behoorlijk zou kunnen dwarsbomen, verdwijnt. Ik voel me immers in Gods handen en dat wekt vertrouwen en geborgenheid. Er groeit een zeker loslaten van alles wat rond mijzelf cirkelt. Niet ik ben zo belangrijk meer. Ik word transparant, want Hij heeft mij nodig om zijn werk aan mensen te doen. En ik laat mij doen door Hem om er te zijn voor medemensen. Precies deze onbaatzuchtigheid maakt mij gelukkig. Ik weet niet hoe, maar het is wel de werkelijkheid. En telkens wanneer dit besef doordringt, wordt het een reden om te danken en te loven.

God leeft en blijft bezig. Ook al maakte ik naar mijn ervaring soms enkel ontgoocheling en teleurstelling mee, achteraf blijken dat stapstenen te zijn geweest naar een vernieuwd levensgevoel en een verdiepte geloofsbeleving. Zo mocht ik het althans ervaren. Daarvan wil ik hier getuigen tot eer van Hem die mijn Herder en Leidsman ten leven is. Als ik mij aan Hem toevertrouw, voel ik mij veilig en geborgen. Aan Hem is alle lof en alle dank.

Klaas Blijlevens. Herentals, 14 juli 2026